

Examen VMBO-KB

2015

tijdvak 1
woensdag 27 mei
13.30 - 15.30 uur

Turks CSE KB

Bij dit examen hoort een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 41 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 45 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Let op: beantwoord een open vraag altijd in het Nederlands, behalve als het anders is aangegeven. Als je in het Turks antwoordt, levert dat 0 punten op.

Tekst 1

Beş Bin Yıl Önce Gübre

İsveç'teki Gothenburg Üniversitesi'nden Araştırmacılar, Finlandiya'nın Kokkola kentinde günümüzden 5000 yıl öncesine ait buluntular üzerinde çalışıyor. Araştırmacılar bu bölgede o dönemde yaşamış olan insanların beslenme biçimini de araştırıyor. İlk araştırma sonuçları, bölgede arpa ve buğday yetiştirildiğini ortaya koymuş. Kazı alanında gübrede bulunan bir maddeye de rastlanmış. Bu bulgu o dönemde bile insanların tarımda gübre kullandığını düşündürüyor. Ancak bunun kanıtlanması için daha fazla araştırma yapılması gerekiyor.

Suzan Lema Gençer

- 1p 1 Wat onderzoekt men in Finland, volgens de tekst?
- A Wat men vijfduizend jaar geleden voor de bouw van huizen gebruikte.
 - B Wat men vijfduizend jaar geleden voor het maken van kleren gebruikte.
 - C Welke dieren men vijfduizend jaar geleden voor landbouw gebruikte.
 - D Welke voedingsmiddelen men vijfduizend jaar geleden consumeerde.

Tekst 2

Bayatı Da Baş Tacı

"Ekmek olmazsa yemeğin tadı olmaz" diye bol ekmek alır, bayatlatıp israfa yol açarız. Oysa bayat ekmekle üretilecek lezzetler de vardır.

Kültürümüzde ekmek, 'nimet' olarak nitelendirilir ve ekmeğe büyük saygı gösterilir. Ama bu saygı, giderek artan israfa engel olamıyor. Bugün ülkemizde üretilen ekmeğin yüzde 12'si maalesef çöp olmaktadır.

Özellikle hazır yemek satan lokanta, kafe, büfe, okul kantinleri ve toplu yemek işletmelerinde bolca israf edilen ekmek miktarı, 450 bin ton buğdaya eşdeğer.

Açlık ve yetersiz beslenme nedeniyle dünya tehdit altındayken yüz binlerce ton buğdayla üretilen ekmeği

çöpe göndermek yerine farklı şekillerde değerlendirmenin vakti gelmedi mi? Hazır, Toprak Mahsulleri Ofisi "Ekmeğini israf etme" sloganıyla bir kampanya başlatmışken israfı önleme yolunda bir adım da siz atabilirsiniz. Yapılacak şey çok kolay: Bayat ekmeği çöpe atmak yerine onu bir başka lezzete dönüştürmek!

Papara

Malzemeler

4 dilim bayat ekmek
1 orta boy kuru soğan
2 yemek kaşığı domates salçası
1 yemek kaşığı tereyağı
1 çay kaşığı kırmızı toz biber ve karabiber
3 çorba kaşığı yoğurt
1 diş sarımsak
4 su bardağı su

Tuzlu Poğaç

Malzemeler

½ adet bayat ekmek
1 su bardağı süt
250 g beyaz peynir
2 yumurta
½ demet dereotu
1 çay kaşığı karbonat
1 çay bardağı un
½ çay bardağı çörekotu

Omlet

Malzemeler

3 dilim bayat ekmek
2 yumurta
1 çorba kaşığı tereyağı
5 dal maydanoz
½ çay bardağı kaşar peyniri

1p 2 In Turkije gooit men 12 procent van het geproduceerde brood weg, omdat het oud is.

Waar gebeurt dit vooral?

- A in broodfabrieken
- B in horecabedrijven
- C in huishoudens
- D in supermarkten

2p 3 In de tekst staan drie gerechten met oud brood als basisingrediënt.
→ Kruis in de tabel in je uitwerkbijlage aan welk ingrediënt in welk gerecht hoort.

Tekst 3

Keçili Çözüm

1 San Francisco Havaalanı, bölgede yangına sebep olabilecek yeşillik alanını koruma altına almak için keçi sürüsünü işe aldı.

2 San Francisco Havaalanı, batı bölgesindeki yabancı ot yığınının yangın oluşturma riskine karşı 'doğal' bir çözüm buldu.

3 Havaalanında ve bölgeye yakın evlerde meydana gelebilecek herhangi bir yangın tehlikesine karşı 400 tane keçi getirttiklerini belirten basın sözcüsü Scott Mayerowitz, keçilerin bölgedeki otları yiyerek yangın riskini azalttıklarını ifade etti. Yaz aylarında San Francisco'nun vazgeçilmezi haline gelen keçiler, bölgede ilaca gereksinim olmadan yabancı otların azalmasına yardımcı oluyor.

4 Discovery News sitesinin haberine göre, aynı problemle karşı karşıya olduğunu belirten Chicogo'daki O'Hare Havaalanı da, çevre temizliğini sağlayıp ilaçtan tasarruf yapmak için bölgeye keçi transferi yaptıklarını açıkladı. Keçilerin bölgeyi tamamen tahrip etmesini önlemek adına çoban köpeklerinin ve bekçilerin de bölgeyi denetlemesi gerektiği önerildi.

- 1p 4 Waarom heeft het vliegveld van San Francisco de geitenkudde in dienst genomen?
voor het
A afschrikken van vogels
B schoonhouden van de omgeving
C verminderen van brandgevaar
D verminderen van slipgevaar
- 1p 5 Wat is het beroep van Scott Mayerowitz?
A bewaker
B directeur
C geitenhoeder
D persvoorlichter
- 1p 6 Wie zijn aanbevolen om het gebied rondom het vliegveld O'Hare te controleren?
A brandweermannen
B herders en ambtenaren
C honden en bewakers
D politieagenten

Tekst 4

Kış Dönemi Gençlik Kampı

Bakanlığımızca gençlerin serbest zamanlarını çeşitli sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle değerlendirme amacıyla gençlik kampları düzenlenecektir. Daha fazla gencin katılımı için 16 Şubat - 7 Mart tarihlerinde Antalya'da Kış Dönemi Gençlik Kampı açılacaktır.

Söz konusu kampla ilgili bilgilerin yer aldığı 'Kış Dönemi Gençlik Kampı Uygulama Talimatı' hazırlanmıştır. Bu talimat belgesi, kontenjanların toplanma merkezleri ve illere göre dağılımlarını gösteren çizelgeler bakanlığımız ghgm.gsb.gov.tr adresinde yayımlanmıştır.

Kış Dönemi Gençlik Kampı için son başvuru tarihi 8 Şubat, Cuma günü mesai bitimidir. Kesin kayıtlar ise 11-15 Şubat tarihlerinde gerçekleştirilecektir.

Ücretsiz kış dönemi gençlik kampı yaş grupları, 17-24 yaş grubu olarak belirlenmiştir. Yaş gruplarının belirlenmesinde, yıl baz alınacak, ay ve gün dikkate alınmayacaktır. Kamplara 17 yaşından küçük ve 24 yaşından büyük gençlerin kaydı yapılmayacaktır. Kamplara başvurular Ankara Gençlik Merkezi'nde alınacaktır. Başvuru formuna genclikkamplari.gov.tr internet sitelerinden ulaşılabilecektir. Bu formların doldurulmasında gerekli hassasiyet gösterilecek; formlar, ilgili kurum ve kişilerce onaylanacaktır. Eksik ve yanlış beyanda bulunanların başvuruları kabul edilmeyecektir.

Kış dönemi gençlik kampı, kamp dönemleri, giriş-çıkış tarihleri ve gruplara ait bilgiler aşağıda gösterilmiştir. Kamp dönemleri, yol hariç, beş gün olarak belirlenmiştir. Kampa girişler kampın ilk günü en geç saat 14.00'e kadar; çıkışlar ise kampın altıncı günü saat 12.00'ye kadar yapılacaktır.

Ankara için:

Kamp Dönemleri	Kontenjan Kız	Kontenjan Erkek
1.Dönem 16-20 Şubat Giriş: 16 Şubat - Çıkış: 21 Şubat	--	--
2.Dönem 21-25 Şubat Giriş: 21 Şubat - Çıkış: 26 Şubat	32	15
3.Dönem 26 Şubat-02 Mart Giriş: 26 Şubat - Çıkış: 03 Mart	Bakanlığımızca ileride duyurulacaktır.	Bakanlığımızca ileride duyurulacaktır.
4.Dönem 03-07 Mart Giriş: 03 Mart - Çıkış: 08 Mart	Bakanlığımızca ileride duyurulacaktır.	Bakanlığımızca ileride duyurulacaktır.

Başvuru Merkezi: Ankara 19 Mayıs Gençlik Merkezi
19 Mayıs Spor Kompleksi İçerisi 06330 Ulus/ANKARA
Tel: 0312 3113743 - 0312 3092100/160 – Gençlik Hizmetleri Şubesi
www.ankara-gsim.gov.tr – info@ankara-gsim.gov.tr

- 1p 7 Wat is het doel van het organiseren van jongerenkampen volgens de tekst?
- A Een zinvolle vrijetijdsbesteding voor jongeren bieden.
 - B Het netwerk onder jongeren zo veel mogelijk vergroten.
 - C Het respectvol omgaan met elkaar onder jongeren bevorderen.
 - D In één week tijd zo veel mogelijk jongens en meisjes leren skiën.
- 1p 8 Hoe oud moet je zijn om aan deze jongerenkampen te kunnen deelnemen?
- 1p 9 Hoe kun je aan een aanmeldingsformulier komen?
- A via het jeugdkamp
 - B via het sportcentrum
 - C via de website
 - D via de school
- 1p 10 Hoe lang duurt het jongerenkamp wanneer je de reistijd niet meerekent volgens de tekst?
- A 4 dagen
 - B 5 dagen
 - C 6 dagen
 - D 7 dagen

Taşköprü Kent Müzesi

Taşköprü, Kastamonu ilinin bir ilçesidir. Taşköprü ilçesi, adını Gökırmak üzerinde Çobanoğulları zamanında yapılmış olan ve halen kullanılan yedi gözlü 68 metre uzunluğunda taştan yapılan köprüden almaktadır.

Sarımsaklarıyla ünlü Taşköprü'de kent müzesi kurma hazırlıkları başladı. Pompeiopolis antik kenti ve tarihi evleriyle de bilinen kentte, Sağlık Bakanlığı'ndan belediyenin devraldığı Redif Taburu Binası, Kent Tarihi ve Müzesi olarak işlevlendirilecek.

Osmanlı Devleti'nin son döneminde yapılan Redif Taburu Binası'nın Arkeoloji ve Kent Tarihi Müzesi olması yolunda çalışmalarını sürdürdüklerini anlatan Taşköprü Belediye Başkanı Hüseyin Arslan: "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nca projesi onaylatılan binayı bir an önce Kent Tarihi Müzesi olarak ilçemize kazandırmak amacıyla çalışmalarımız devam ediyor." dedi.

Belediye, hazırladığı el broşürleri, gazete reklamları, afişlerle de "Sandıklar açılıyor, hatıralar canlanıyor!" diyerek kentlileri, müzenin kurulmasına eşyalar vererek katkıda bulunmaya çağırıyor. Nalbantlık, semercilik, dokumacılık, bakırcılık, kendircilik ve urgancılık gibi geleneksel zanaatlarda kullanılan malzemelerin yanı sıra, fotoğraflar ve efemeralar (antika veya günlük hayata ait eski eşyalar) gibi ufak parçalar, kentin hafızasını oluşturan belgeler de çağrı üzerine toplanmaya başladı. Müzede, belediyenin desteğiyle devam eden Pompeiopolis kazılarından çıkan arkeolojik eserler de sergilenecek.

- 1p 11 Hoe heet de rivier in Taşköprü?
Je moet in het Turks antwoorden.
- 1p 12 Waar staat Taşköprü om bekend?
om zijn
A bruggen
B gilde
C knoflook
D uien
- 1p 13 Waar wordt het museum van Taşköprü gehuisvest, volgens de tekst?
in
A het archeologisch centrum Pompeiopolis
B het gebouw van Taşköprü Belediyesi
C het historische herenhuis van Taşköprü
D het historische Redif Taburu gebouw
- 1p 14 Wie wordt of worden er opgeroepen een bijdrage te leveren aan het museum?
A de dorpelingen
B de gemeente
C de stedelingen
D het ministerie
- 1p 15 Waartoe wordt men aangespoord met de zin 'Sandıklar açılıyor, hatıralar canlanıyor'?
om
A de schatkisten te openen
B de stembussen te openen
C met geld te komen
D veel spullen te geven

Gönlümüzün Şehrinde Kaç Dost Kaldı?

Facebook sayfanızda kişileriniz çoğalırken, dil hanenizde gerçek ve sadık dostlarınız hızla tükeniyor!

"Her şeyin yenisi fakat dostun eskisi" diyen eskilerin bir bildiği vardır elbette, der geçerdim önceleri. Kadim dostluklar, candan muhabbetler, gönülden demlerin yerine şimdilerde dünyevi rüzgârlar esiyor serin serin ve artık bakıp geçmek imkânsız!

Caddeleri bir zincir gibi birbirine bağlayan lüks arabalar, göklere yükselen rezidanslar, hiper marketler, dünya ölçeğinde markalar, cüzdanlardan taşan paralar, vücuda fazlaca gelen kilolar hiçbirimizi 16 etmedi, edemedi sanırım.

Bütün bunlar gönlümüzün şehrine yabancı gelen misafirlerdi hiç kuşkusuz. Üzerinde elbisesi olmayan gerçek adamların yerine, içinde adam olmayan elbiselere yaslandı yüreğimiz belki de. Menfaatperest, görgüsüz, arsız, yalancı, hırsız, yüzsüz, güvenilmez, dayanılmaz insanlarla çevremiz sarıldı. Bu çevreyi biz mi kurduk, çevre mi bizi kurdu, yoksa bu yeni dünyanın 17 bizleri bir araya getirdi, tartışılabilir. Ama tartışmasız bir gerçek var ki, o da gönlümüzün şehrinde ayakta kalabilen dostlarımızın hızla azalıyor oluşudur!

Üç günde kurulan, bir günde yıkılan sözde dostluklar faslındayız! Sadakatin semtine uğramadığı, yalandan kulelerin yapıldığı, sadece şekle değer veren 'iç mimarların' 18 olduğu bir dünyanın kapıkulları gibi savrulup duruyoruz kendi coğrafyamızda.

Bu sahte ve cilalı fildişi kulelerin içinde sadece bir eşyayız aslında. Gittikçe de bir moloz yığınınına dönüşüyoruz. Bir yüreğimiz olduğunu bile unuttuk. En hatırlı olanımızın bile modası öyle çabuk geçiyor ki hemen yerine daha yenisi konuyor! Öylesine meşgul, öylesine kendimizi sahte ve geçici dünyanın meşgalesine kaptırmışız ki, bütün bunların 19 bile olamayacak kadar kendimizde değiliz.

En kötüsü, ne olduğumuzun bile farkında değiliz.

Ruhlarımızı çok çok gerilerde bırakmış, unutmamız kendimizi. Mesela bir Kızılderili hikayesinde şöyle bir olay anlatılır: "Bir Kızılderili kabilesi, başkanlarıyla birlikte atlarına binmiş, hızla gitmektedirler. Aniden kabile reisi durur. Sebebini soranlara: 'Çok hızlı geldik, 20 arkada kaldı, onları bekleyelim.' der! "

Bu hikaye aslında çok şeyi anlatıyor, anlayabilirsek.

Göz aşinalığı olmayan insanların sanal ortamda, sanal dostluklar kurduğu bu devirde, dostluk tanımını yeni baştan hatırlatan bu şarkının unutulmayası sözlerini bile unuttuk!

"Unutulmuş birer birer
Eski dostlar eski dostlar
Ne bir selam, ne bir haber
Eski dostlar, eski dostlar"

Mesela bu şarkıyı bir on, on beş sene evvel daha çok söyler, daha çok dinlerdik. Zira dostluk, sevgi, arkadaşlık, aşk, sadakat, vefa gibi kavramlar henüz kaybolmamıştı. Bütün bu kavramların hayatımızda çok saygın ve dokunulmaz yerleri vardı. Ve her birimizin düzinelerce dostu, gerçek arkadaşı vardı 21 dayadığımız.

Ya şimdi?

Şimdi hem sanal, hem banal hem de umursamaz bir hayat felsefemiz var. Çocuklaşan kadınlar, tembelleşen erkekler, çok bilmiş çocuklar, egosu tavan yapmış gençler ve olgunluğunu kaybetmiş ihtiyarlar korosu şeklinde bu sözde hayat kavgasında kendimize yer kapmaya çalışıyoruz.

Tüm amacımız sadece para, şan ve şöhret kazanmak ne yazık ki! "Ne sal iledir, ne mal iledir, beyim ululuk kemal iledir!" diyerek yüzyıl önce teşhisi koyan Ali Fuat Paşa, ne güzel söylemiştir aslında. Etrafımızda derin, ilim ve irfan sahibi, sözü senet sayan, cemal ve kemal sahibi insan arıyoruz ve her defasında derin bir hayal kırıklığına uğruyoruz.

Bu tip insanların azalmasına biz sebep olduk!

Arz 22 ilişkisine bağlı olarak biz böyle bir toplumu inşa ettik, kabul edelim. Gönlümüzün kentlerinde ne kadar eskiye dair abide varsa yıktık ve yerlerine yenilerini diktik! Her ne olduysa bizim eserimizdir. Gönül şehrimizde her kim varsa eskilerden yana, yenileriyle değiştirdik.

Kendi gerçek dostumuzu bir kenara itip unutturken, ihmal ederken, hayatımızdan çıkarırken, değer vermezken, facebook gibi sanal ortamlarda edindiğimiz arkadaşlarla dostluk kurmaya çalışıyoruz. Bu da yetmiyor, bir de ortak arkadaş diye adlandırılan hiç tanımadığımız insanları gönül şehrimize alıyor, onlardan 23 umuyoruz.

Gönül şehrimizi yabancılarla doldurduk.

Şu var ki facebook sayfanızda kişileriniz çoğalırken, dil hanenizde gerçek ve sadık dostlarınız hızla tükeniyor!

Ne dersiniz?

Muhabbetle kalınız.

Meryem Aybike Sinan

Kies bij iedere open plek in de tekst het juiste antwoord uit de gegeven mogelijkheden.

1p 16

- A idare
- B mutlu
- C takdir
- D temin

1p 17

- A ekseni mi
- B harikaları mı
- C merkezi mi
- D şartları mı

1p 18

- A değersiz
- B demode
- C popüler
- D takipte

1p 19

- A arkasında
- B başında
- C farkında
- D yanında

1p 20

- A ailemiz
- B bilincimiz
- C gözümüz
- D ruhlarımız

1p 21

- A göğsümüzü
- B kolumuzu
- C omuzumuzu
- D sırtımızı

1p **22**

- A analiz
- B işlem
- C piyasa
- D talep

1p **23**

- A haber
- B medet
- C sağlık
- D yorum

Ayranın bilmediğiniz faydaları!

Yaz aylarının gelmesiyle hissedilmeye başlanan ve bu yıl mevsim normallerinin üstüne çıkması beklenen sıcaklarla yaşanan su kaybının, vücudumuza olan negatif etkisini bertaraf etmek için, her gün bir bardak ayran için!

Yaz aylarında sıcakların etkisiyle nefes sıkışması, baş ağrısı, tansiyon düşmesi gibi şikayetler artar. Bu belirtilerle ortaya çıkan 'termal stres'e en etkili çözüm olarak uzmanlar ayranı öneriyor. Tüm uzmanlar, sıcak yaz günlerinde vücudun sıvı dengesinin korunması ve ter yoluyla kaybedilen su ve mineralin

yerine konması açısından büyük önem taşıyan ayranın, sağlık açısından son derece yararlı bir içecek olduğu görüşünde birleşiyor. Türk mutfağının en eski ve en yaygın içeceği olan ayran; içinde barındırdığı kalsiyum, potasyum ve protein dışında A, B12, D, B2 ve B6 vitaminleri ile 7'den 70'e herkes için faydalı.

Yörsan Gıda Mühendisi Nilüfer Hakarayan, yaz mevsimiyle birlikte sıcaklığın artmasının, durgun hava ve aşırı nemin, insan vücudunda 'termal stres' adı verilen özel bir durum yarattığını belirtir. Ayrıca, sıcak ortamlarda kalan insanların vücutlarında biriken ve dışarı atılamayan ısıdan rahatsız olmaları sonucunda 'termal stres'in ortaya çıktığını vurguladı.

Ayran, özellikle içeriğinde bulunan yoğurt bakterileri sayesinde, çok önemli bir içecektir. Hiçbir yan etkisi olmadığı gibi sağlık açısından da oldukça faydalıdır. Eksikliğinde depresyona yol açan, B vitamini açısından oldukça zengin olan ayranın önemine değinen Hakarayan "Pazartesi sendromlarından uykusuzluğa, göz altı morluklarından kansızlığa kadar birçok hastalığın temelinde B ve B12 vitamini eksikliği vardır. B vitaminleri, anksiyete ve stres semptomlarını hafifletmeye yardımcı olabilir, beyinde serotonin gibi hormonların üretimi için önemlidir. B12 eksikliğinde ise anksiyete ile ilişkili hızlı nefes alıp vermenin arttığı belirlenmiştir. Özellikle düzenli beslenemeyen kişilerde sıklıkla karşılaşılan bu semptomların etkisini her gün bir bardak ayran içerek azaltabilirsiniz" dedi. Yaz sıcakları, hamile kadınlar için çok daha zor geçiyor. Özellikle çalışan kadınlar için sıvı tüketimi, olmazsa olmazların başında gelir. Ancak su, kaybedilen minerali yerine koymak için yeterli değil. Bu sebeple, özellikle hamile kadınlar yaz ayları boyunca içimi leziz, serinletici ve ferahlatıcı etkisi olan ayranı tercih etmelidir.

Ayran, elektrolit yönünden de oldukça zengin bir içecek. Böylece, bağırsak florasının stabilitesini artırıyor ve düzenliyor. Sindirim sistemindeki olumsuzlukların giderilmesinde de tedavi edici etkisi vardır. Vücudun sıvı akışını dengelemek ve normal kan basıncını sağlamak için gerekli olan potasyumu sağlar.

- 2p **24** Vanwege de hitte in de zomer nemen drie klachten toe volgens de tekst.
→ Schrijf deze drie klachten op in je uitwerkbijlage.
- 1p **25** Wat veroorzaakt de 'thermal stress' volgens mevrouw Hakarayan?
A een tekort aan calcium, potassium en proteïne
B een tekort aan vitamine A en vitamine D
C vastgehouden hitte in het lichaam
D vastgehouden vocht in het lichaam
- 2p **26** Geef van de onderstaande klachten aan of deze veroorzaakt worden door een tekort aan vitamine B en B12.
Kruis 'juist' of 'onjuist' aan in je uitwerkbijlage.
- 1 bloedarmoede
 - 2 donkere kringen onder de ogen
 - 3 maandag syndroom
 - 4 veel slapen

Kelebeğin Rüyası

Zonguldak'ta yaşayan iki genç şair Rüştü Onur ve Muzaffer Tayyip Uslu, yeni yeni modernleşen bu madenci kentinde memur maaşlarıyla hayatlarını sürdürürken, bir yandan da sanatla, edebiyatla ve en çok da şiirle iç içe yaşamaktadırlar. Ayakları üzerine yeni kalkan genç Cumhuriyet, bir yandan modernleşme çabasıdayken, aynı yıllarda Avrupa'da çok çetin olan II. Dünya Savaşı yaşanmaktadır. Belediye Başkanı'nın kızı Suzan'ın Zonguldak'a geri gelmesiyle Rüştü ve Muzaffer'in şiire olan inançları daha da artar. Henüz lise öğrencisi olan Suzan, çevrenin istememesine rağmen iki gençle yakın arkadaş olur. Fakat 1940'lı yılların vebasası olan verem, iki genç insanın da sağlığını gitgide tehdit etmektedir. Rüştü ve Muzaffer'in hem kendi gelecekleri, hem de dünyanın gidişatı hayra alamet değildir...

Yönetmenliğini ve senaristliğini Yılmaz Erdoğan'ın üstlendiği filmin yapımcılığı yine Beşiktaş Kültür Merkezi'ne ait. Çekimleri Zonguldak ve İstanbul'da gerçekleştirilen yapım, aynı zamanda Zonguldak'ta kömür madenlerinde çalışan madencilerin öyküsüne değiniyor. Oyuncu kadrosunda Erdoğan'ın yanı sıra Mert Fırat, Kivanç Tatlıtuğ, Belçim Bilgin, Taner Birsnel ve Ahmet Mümtaz Taylan gibi genç ve usta pek çok isim yer alıyor.

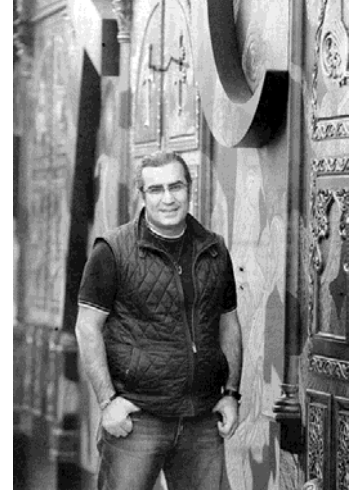
Ülkemizde ilk olarak 22 Şubat'ta vizyona girmiş olan ve çok övgü gören film, 11 Ekim'de yeniden vizyonda seyirciyle buluşuyor. Yılmaz Erdoğan'ın senaryosunu yazdığı ve yönettiği film, Kelebeğin Rüyası '86. Oscar' ödülleri için En İyi Yabancı Film dalında aday gösterilen filmlerden birisi oldu. Amerika'da tanıtım etkinliklerine ve özel gösterimlerine devam eden film ülkemizde de bu nedenle yeniden vizyona giriyor.

- 1p **27** Met wat voor werk verdienen de twee vrienden de kost?
als
A ambtenaar
B dichter
C leraar
D schrijver
- 1p **28** Waardoor geloven de twee vrienden nog meer in poëzie?
- 1p **29** Wat is naast het verhaal over de twee vrienden ook een thema van de film?
A de Eerste Wereldoorlog
B de Tweede Wereldoorlog
C gezondheidszorg
D mijnwerkers
- 1p **30** Yılmaz Erdoğan heeft naast het acteren ook andere werkzaamheden voor deze film verricht.
→ Schrijf de twee andere werkzaamheden op in je uitwerkbijlage.
- 1p **31** Waarom wordt de film opnieuw in de bioscoop getoond?
omdat
A de film een prijs had gewonnen
B de film meedingt naar een prijs
C de film vernieuwd en herzien is
D film liefhebbers dat graag wilden
E filmproducenten dat nodig vonden

Ahmet Güneştekin

1966 yılında Batman'ın Garzan işçi lojmanında dünyaya gelen Ahmet Güneştekin, ev hanımı bir anne ile işçi bir babanın altıncı çocuğudur. Orta ve lise eğitimini Batman'da tamamladı. 1986'da girdiği Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi'nden kısa bir süre sonra ayrıldı. Lisans eğitimini daha sonra Anadolu Üniversitesi İşletme Bölümü'nde tamamladı.

On altı yaşındayken ilk kişisel sergisini açtı. Eserlerindeki, birbiri içine kıvrılan, sonra açılarak genişleyen değişik renklerle, bu kompozisyonlarda özellikle Anadolu'nun yaşam gerçeklerini akla getirir.

Ahmet Güneştekin, 2010 yılında sanattan elde ettiği geliri yine sanata aktarmak amacıyla Güneştekin Sanat Merkezi'ni kurdu. Bu merkez, yılın 365 günü açık olan ve sanatı sanatçısıyla aynı anda, üretildiği mekanında tanıma fikrinin hayata geçirildiği, bir sanat merkezi.

Sergileri

Ressam Ahmet Güneştekin'i, uluslararası sanat fuarları ile dünyanın önemli sanat etkinliklerinde artık Marlborough Gallery temsil edecek. Sanatçı, Güneştekin Sanat Galerisi'nden yapılan açıklamaya göre, bu işbirliği çerçevesinde ABD'deki ilk sergisini 26 Kasım'da New York Marlborough Gallery'de açacak. Serginin kitabını, Metis Yayınları'nın Türkçe'ye kazandırdığı 'Sanatın Sonu' adlı kitabın da yazarı olan Donald Kuspit kaleme alıyor.

Londra'da 1946 yılında 'Marlborough Fine Arts' adıyla kurulan Marlborough Gallery, ilk yıllarında Monet, Pissaro, Sisley, Renoir, Van Gogh gibi klasik ressamın eserlerini sergiledi. Galeri, 1960'lı yıllardan başlayarak Kandinsky, Kurt Schwitters, Francis Bacon, Henry Moore, Jackson Pollock, Egon Schiele, Picasso ve Mark Rothko gibi önemli sanatçıların sergisine de ev sahipliği yaptı. Ressam Güneştekin, New York'taki sergisinin ardından da Monaco Marlborough Gallery'de ikinci sergisini düzenleyecek.

'Güneşin İzinde' Projesi

Coşkun Aral'ın yönettiği Haberci belgeselinin uzun bir dönem sanat yönetmenliğini üstlenen Güneştekin, 2005 yılında kendi projesi olan 'Güneşin İzinde' adlı belgeseli hazırlamıştır. TRT 1 televizyonu için yapılan belgesel, Türkiye'de yapılmış sanat temalı ilk belgesel olma özelliğine sahiptir.

Türkiye'yi karış karış gezen Ahmet Güneştekin, Türkiye'nin farklı şehirlerine resim sanatını taşıyor. Metro ve P&G'nin destekleriyle 'Ustalarla Güneşin İzinde' adlı projeyi de hayata geçiren Güneştekin, ilk durağı olarak, Urfa'da Tarihi Harran Üniversitesi kalıntılarında çocuklarla buluştu. Boya, fırça ve resmin büyüdü dünyasıyla tanışan çocuklar, hayallerini kâğıda yansıtma fırsatı buldu. Bu zamana kadar gittiği her şehre resim sanatının usta isimlerini de beraberinde götüren Ahmet Güneştekin, tarihi mekânlarda sergiler açıyor ve bölgenin çocuklarını resimle tanıştırıyor.

Kimi daha önce resimle, fırçayla ve boyayla yani resim sanatı ile hiç tanışmamış olan çocuklar, 'Çocuklarla resim atölyeleri' sayesinde resim sanatının hayal dünyası ile buluşup, yaratıcılıklarını geliştiriyor ve yeteneklerini keşfediyorlar. Bu geziler on üç şehirde gerçekleşti, yüzlerce çocuk renklerle buluştu.

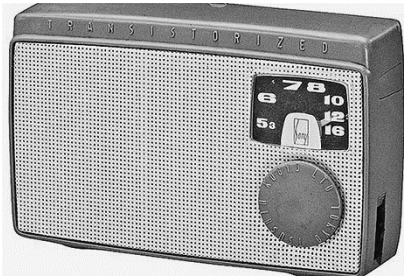
Akademi ve sanat dünyasını etkileyen proje, çağdaş güzel sanatlara duyulan ilgiyi artıran misyonuyla, koleksiyonerlerin artmasında, sanatın geniş insan kitlelerine ulaştırılmasında büyük rol oynadı. İnsana, tarihe ve sanata sunduğu katkılardan dolayı Ahmet Güneştekin, eleştirmenler tarafından 'kültür elçisi' olarak tanımlanmaya başladı.

- 1p **32** Wat is het beroep van Ahmet Güneştekin?
A fotograaf
B regisseur
C schilder
D schrijver
- 1p **33** Wat doet Ahmet Güneştekin met het geld dat hij verdient met zijn kunstwerken?
A Hij bezoekt steden in Turkije.
B Hij koopt er kunstboeken mee.
C Hij maakt een grote wereldreis.
D Hij zet het in voor de kunst.
- 1p **34** In welke stad houdt Ahmet Güneştekin zijn tweede expositie voor Marlborough Gallery?
A İstanbul
B Londen
C Monaco
D New York
- 1p **35** Wat is het doel van het project 'Güneşin İzinde'?
A De Turkse geschiedenis bestuderen.
B De uithoeken van Turkije laten zien.
C Kinderen met kunst in aanraking laten komen.
D Kinderen met kunstenaars kennis laten maken.

Günlük Ev Aletlerinin Tarihi

Elektrik süpürgesi, bulaşık makinesi, çakmak, makas, tıraş bıçağı, hesap makinesi, bilgisayar: Hepsi birer tasarım harikası ve zeka ürünü.

Ev işlerinde hizmetçi kullanma, 1920'li yıllarda Avrupa'da yaygın bir eğilimdi. Ama, ABD'de durum farklıydı; iş sahaları genişledi, yoğun çalışma temposu arttı ve çalışma saatleri uzadı. Aynı zamanda yüksek maaşlar ve işçi azlığı, yenilikçi bir üretim anlayışını da beraberinde getirdi.

ABD'de çok sayıda üretilen ve günlük hayatı kolaylaştıran cihazlara talep yeni bir pazar doğurmuştu.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında ekonominin gerilemesi, Avrupa'daki günlük yaşantıyı kökten değiştirdi. Kadınlar da artık ekonomik mücadele içinde boy gösteriyordu. Sahip

olunan cihazlarda, önceki yıllarda belirleyici olan 'zenginlik' kavramı yerini 'pratikliğe' bıraktı.

Kol saatleri, fotoğraf makineleri, deyim yerindeyse demokratikleşmişti... Avrupa, İkinci Dünya Savaşı'ndan büyük hasarlarla çıkarken, ABD fazla yara almadan kurtulmuştu.

Sonuç olarak da, Amerikan kültürü tüm dünyada egemenlik kurma fırsatı yakaladı. Mağlup devletler Almanya, İtalya ve Japonya, büyük çabalarla ekonomilerini düzlüğe çıkardılar ve zamanlarının büyük bölümünü fikir üretmekle geçirdiler. İskandinav ülkeleri de öyle... O günlerden günümüze, teknolojik gelişmelerle birlikte çehresi değişen ürünlerde, tüketici beklentileri hep ön plandaydı. 21. yüzyılda, en son model cihazlara meraklı tüketiciler dünyasında, 20. yüzyılın çarpıcı keşifleri oyuncak gibi duruyor. Ama hepsi birer tasarım harikası ve zekâ ürünü...

- 2p **36** Wat waren de veranderingen na 1920 in de Verenigde Staten?
Kruis 'juist' of 'onjuist' aan in je uitwerkbijlage.
- 1 lage lonen
 - 2 laag werktempo
 - 3 lange werktijden
 - 4 tekort aan arbeiders
- 1p **37** In de tekst staat dat Amerika in de Tweede Wereldoorlog relatief gezien niet veel verlies heeft geleden.
→ Schrijf in je uitwerkbijlage de eerste twee en de laatste twee woorden van deze zin op.
- 1p **38** Wat stond steeds op de eerste plaats bij de vernieuwing van producten volgens de tekst?
- A betaalbaarheid voor de consument
 - B bruikbaarheid van het product
 - C productiekosten van het product
 - D verwachting van de consument

Tekst 11

- 1p 39 Voor het vak aardrijkskunde wil je een werkstuk schrijven over de relatie tussen landbouw en milieu. Je wilt daarvoor een bepaald land als onderwerp nemen.
→ Welk onderstaand land is hiervoor het meest geschikt?
Je moet in het Turks antwoorden.

En Yeşil Ülkeler

İsviçre çöpten enerji üretiyor, İzlanda ısınma ihtiyacının büyük bölümünü jeotermal enerjiden karşılıyor, Kosta Rika topraklarının dörtte birini korumak için çalışmalar yapıyor...

İzlanda: Çevreci Jeotermal

Buzul, volkan ve şelaleleriyle İzlanda dünyanın en yeşil ülkelerinden biri kabul edilir. Atlas Okyanusu'nun kuzeyinde, Grönland'ın güneydoğusu ile Norveç ve Britanya Adaları'nın arasında yer alır. İzlanda, 103 bin km karelik yüzölçümüyle Ege Bölgesi'nden biraz daha büyük bir ada ülkesidir. Ülke, küçük alanına rağmen çevreci hareketler bakımından oldukça etkileyici işlere imza atıyor. Zengin jeotermal kaynaklara sahip olan İzlanda, temiz elektrik ve ısıtmanın yüzde 82'sini bu kaynaklardan elde ediyor. Isınma ve elektrik için en sık kullanılan kaynak saf hidrojen. Üstelik sadece evlerde değil, ulaşımda da hidrojenden yararlanılıyor. İzlanda hükümeti hidrojenle çalışan toplu taşıma araçlarıyla vatandaşlarının ulaşımına çevreci bir çözüm getiriyor. İzlanda'nın 2050 yılında petROLSÜZ bir ülke olması planlanıyor.

Kosta Rika: Ormanlara Koruma

51 bin km karelik yüz ölçümüyle bir Orta Amerika ülkesi olan Kosta Rika'nın hedefi yüksek. 2021'e kadar sıfır karbon emisyonuna sahip ilk, hatta belki de tek ülke olmak istiyor. Bunun için hava ve suyu kirleten kaynaklar yerine doğa dostu, yenilenebilir kaynakların kullanılmasına çalışılıyor. Coğrafi konumu Kosta Rika için bir avantaj. Çünkü yıl boyunca 20-26 °C'lerde seyreden sıcaklık sayesinde evlerin ve binaların ısıtılması çok zor değil. Özellikle kahve, mısır ve muz ihracatı yapan bu tarım ülkesi için toprak çok önemli. Ancak bu durum, ülkenin uzun yıllar ormansızlaştırma sorunuyla boğuşmasına yol açtı. Bugün Kosta Rika topraklarının neredeyse dörtte biri koruma altında. Devlet çiftçilere ormanların korunması için maddi destek veriyor. Aynı zamanda turizm yatırımlarının yaban hayatı ve ormanlar üzerine kurulması ülkeye maddi kaynak sağlıyor. Ülkenin yaklaşık yüzde 25'ini, koruma altındaki yabancı hayat oluşturuyor.

İsviçre: Çöpten Enerji

Yale Üniversitesi'nin 2012'de yayımladığı Dünya Çevre Performansı Endeksi'nde (Environmental Performance Index-EPI) birinci sırayı İsviçre alıyor. 1900'lerin başından beri çevre duyarlılığı geliştiren ülkelerden biri olan İsviçre'de onlarca park dikkat çekiyor. Ayrıca otomobil kullanımının yasak olduğu bazı şehirlerde sadece bisikletle ya da yürüyerek ulaşım sağlanıyor.

İsviçre, çöpten yararlanma konusunda da önemli adımlar attı. Ülkede vatandaşlar, atılacak her çöp için 1 avro ödüyor. Kentsel katı atıkların geri dönüşüm oranı ise yüzde 40'larda. İsviçre'deki 28 tesiste 250 bin eve elektrik sağlayacak kadar enerji üretiliyor. Bu da 215 bin ton daha az petrol anlamına geliyor. İsviçre'de sadece evler değil, oteller de temiz enerji kullanıyor.

Tekst 12

- 1p 40 Je neef van zeventien kan goed communiceren en spreekt goed Engels.
Hij wil zich als vrijwilliger opgeven.
→ Voldoet hij aan de eisen? Leg je antwoord uit.

Gönüllü Olun

Greenpeace'in de katkılarıyla organize edilen WWF-Türkiye İklim ve Enerji İnişyatifi, Düşük Karbon Planları Çalıştayında gönüllü olmak ister misiniz?

22 - 24 Mayıs tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleşecek olan uluslararası bir toplantıda, bize 3 gün boyunca yardımcı olabilecek gönüllüler arıyoruz.

Uluslararası toplantıda bize destek vermek isteyen gönüllülerimizin, 21 Mayıs günü, saat 18:00'a kadar Mustafa Özgür Berke'ye mberke@wwf.org.tr adresinden başvurmalarını rica ederiz.

Toplantı için gönüllü olacak kişilerde aranan özellikler:

- İstanbul'da ikamet etmek.
- 22 - 24 Mayıs tarihleri arasında, saat 09:00 – 21:00 saatleri boyunca bize destek vermek. Söz konusu zamanın tümü işle geçmeyecek, sosyal aktiviteler de bu süreye dahildir.
- İklim değişikliği, enerji, düşük karbonlu kalkınma konularına ilgi duymak.
- İyi derecede İngilizce bilmek.
- Etkinlik tarihi itibarıyla 18 yaşın üstünde olmak.
- Takım çalışmasına uyum sağlayabilmek.
- İletişim becerileri güçlü olmak.

Tekst 13

- 1p 41 Je wilt een dieet volgen om gezond af te vallen. Jouw grootste probleem is dat je altijd trek hebt.
→ Welke van de onderstaande producten neemt je hongergevoel het beste weg?
Je moet in het Turks antwoorden.

Süper Kurtarıcılar

Yemeklerinizde, mezelerinizde, tatlılarınızda, ekmek yapımında, kısacası mutfağın her alanında kullanacağınız, lezzetin sağlıkla bütünleştiği küçük sırları göz ardı etmeyin.

Keten Tohumu

Keten tohumu, yüksek oranda çoklu doymamış yağ asitleri, düşük oranda doymuş yağ asidi, yüksek oranda lifle birlikte bol miktarda potasyum, az miktarlarda ise magnezyum, demir, bakır, çinko ve çeşitli vitaminler içerir.

Keten tohumunu doğal ürün dükkanlarından veya aktarlardan temin edebilirsiniz. Tazeliğini anlamak için çimlenip çimlenmediğine bakabilirsiniz; eğer çimlenmiyorsa aldığınız yere iade ediniz. Öğütülmüş keten tohumunun sindirimi çok daha kolaydır. Keten tohumu oda ısısında bir yıl tazeliğini korur. Mutfakta keten tohumunu el altında bulundurarak, öğütülmüş halde salatalarınıza, yoğurdunuza, müsliye serpebilir, fırında yaptığınız hamur işlerine katabilir, pilavdan çorbalara, tatlılardan tuzlulara her yemeğinizde kullanabilirsiniz.

Zeytinyağı

Zeytinyağı, zeytin ham yağının doğal trigliserid yapısında değişikliğe yol açmayan metodlarla rafine edilmeleri sonucu elde edilen, sarının değişik tonlarında rengi olan, kendine özgü tat ve kokuda bir yağdır. Zeytinyağı, yüzde 75 oranında oleik asit gliseridleri taşır. Bünyesinde A, E vitaminleri ve az miktarda fitosterol maddesi bulunur. Özellikle bağırsak hareketlerini düzenleyici ve safra söktürücü etkisi vardır.

Kinoa

Bir tahıl düşünün ki, görünüş olarak bulgura ya da çok küçük bir mercimek tanesine benziyor. Ama, et kadar proteinli ve vücutta süten daha iyi kullanılabilen yüksek miktarda kalsiyuma sahip. Çok fazla lif oranına sahip olduğu gibi, gluten içermediği söyleniyor. Kolesterol içermeyen, yağdan fakir, kolay sindirimi sayesinde bebekler ve çocuklar için de çok besleyici bir tahıl.

Tahin

Tahin, gereksinim duyduğumuz yağ asitlerinin oluşmasına katkı sağlayan bir besin olarak literatürdeki yerini alıyor. Ayrıca besinlerin midemizde uzun süre kalmasına yardımcı olarak tokluk hissi veriyor. Tahinin hammaddesi susamın yüzde 30'un üzerinde protein, yüzde 55 oranında yağ içerdiği biliniyor. Tahin sadece pekmez ve bal ile tüketilmemektedir. Hamur işlerinde, yemeklerde ve soslarda tercih edilen tahin, hafif laksatif ve idrar söktürücü özelliğinin yanı sıra A, B ve E vitaminlerince de zengindir.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.